
ODNOSI EU-A I KINE – PUT PREMA PRAVEDNOM I RECIPROČNOM PARTNERSTVU

Ožujka 2021

„Da bi se držao principa, prvo za to smogni hrabrosti.“

Kineska poslovica

Drevni kineski carevi tvrdili su da su im vlast podarile nadnaravne sile. Vjerovali su da je nebo predodredilo da Kina bude „Središnja kraljevina“, središte svijeta, najmoćnije, najskladnije, najbogatije i najmudrije carstvo koje je ikad postojalo. Suvremeni narativi koje je popularizirala kineska Komunistička partija imaju snažne korijene u prošlosti. U njima se ističe da je Kina pet tisuća godina bila centar svijeta, no onda su zapadne sile poremetile „sveti poredak“ na neprirodan način. U današnje vrijeme kineski vođe obećavaju Kini vratiti status za koji tvrde da zaslužuje, čime će se svijet ponovno vratiti u „prirodno“ stanje.

Kao i u svim povijesnim narativima, u onom kineskom miješaju se dokazane činjenice i ideološke tvrdnje. Rezultati arheoloških istraživanja ne daju podršku ideji o tome da Kina ima „dužu povijest“ od drugih zemalja. Nadalje, Kina je kroz svoju povijest imala razdoblja moći, opadanja, zaraćenih kraljevina, strane vlasti i temeljitih promjena zahvaljujući stranim idejama i utjecajima. Tvrdnje o božanskoj predodređenosti od strane partije koja svoju ideologiju zasniva na Marxu, Lenjinu, Mau, Dengu i Xiju više su nego upitne.

Odnosi u multilateralnom poretku 21. stoljeća koji počiva na pravilima ne mogu se temeljiti na povijesnim narativima pretočenima u nacionalno-komunističku ideologiju. Spomenuto može biti dvosjekli mač jer bi svaka zemlja tako mogla iznositi povijesno „dokazane“ pritužbe na svoje susjede. Ako želimo očuvati mir i obazrivu suradnju s našim susjedima u Europi i Aziji, prastare zemljopisne karte ne smiju imati prioritet pred međunarodnim pravom pri utvrđivanju granica i teritorijalne nadležnosti.

Kina, sa svojom bogatom poviješću, kulturom, filozofijom i inovativnim obrtništvom, već stoljećima opčarava i nadahnjuje Europljane koji prema njoj gaje kako iskrena, tako i neiskrena htijenja.

U ožujku 2019. Europska komisija okarakterizirala je Narodnu Republiku Kinu kao partnera s kojim surađuje, partnera s kojim pregovora oko sukobljenih interesa, gospodarskog konkurenta i stalnog suparnika.

S obzirom na političke posljedice pandemije bolesti COVID-19 i uvođenje tzv. Zakona o sigurnosti za Hong Kong, agresivnije

pokušaje ostvarivanje ciljeva u pogledu Xinjianga, Tibeta i Tajvana, zanemarivanje multilateralnog sustava i međunarodnih sporazuma, širenja lošeg kineskog utjecaja, neispunjavanja obveza u pogledu temeljnih ljudskih prava, smatramo spomenuti četverostruki pristup zastarjelim. Kao partner EU-a Kina bi trebala poštovati svoje međunarodne obveze, što još nije slučaj. Stalno suparništvo sve se više može smatrati glavnom paradigmom našeg odnosa; međutim, ne smijemo zanemariti potrebu za nastavkom dijaloga s Kinom.

Moramo uzeti u obzir odlučnije stavove trenutačnog kineskog vodstva koje je odbacilo metodu kolektivnog vodstva i prigrlilo ponovno obnovljeni kult ličnosti. Globalna borba demokracije i autoritarizma važna je odrednica našeg odnosa s Kinom. Zbog toga se prostor za suradnju i gospodarsku razmjenu smanjio.

Kina je 2020. bila glavni trgovinski partner EU-a. To nedvojbeno znači da gospodarski i trgovinski odnosi moraju biti u središtu suradnje EU-a i Kine, ali ne i jedini odlučujući čimbenik. Međutim, koristi nisu jednake za sve. Dvije strane ne slažu se oko temeljnog pitanja vrijednosti i normi na kojima počiva trenutačni poslijeratni međunarodni poredak. Dok se Europa vodi poštovanjem demokracije, vladavine prava i ljudskih prava, Kina je autoritarna jednopartijska država. Ipak, moramo pokušati maksimalno iskoristiti prednosti naše gospodarske međuovisnosti; moramo otkloniti i postojeće neravnoteže.

Europska poduzeća zabrinuta su zbog sve lošije poslovne klime i sve neloyalnije konkurencije kineskih poduzeća, kako u Kini tako i drugdje. To prati i pristup kineske diplomacije s više sukobljavanja s pojedinačnim državama članicama i EU-om. Europska sveučilišta, istraživači, novinari i predstavnici civilnog društva izloženi su pritisku, cenzuri i prijetnjama i u Kini i u Europi. Do toga dolazi kada kineske vlasti zaključe da se njihove službene doktrine i politike osporavaju, što izravno utječe na širenje europskih vrijednosti te poštenih i jednakih uvjeta za poduzeća i građane.

Europski građani smatraju da je zbog odrješitosti Kine i njezine sve veće prisutnosti u državama članicama njihov europski način života doveden u pitanje. Europa je zabrinuta zbog toga što nedostatak transparentnih, pravednih i jednakih propisa ugrožava tržišno natjecanje te više šteti nego koristi njihovim životima.

Suradnja s ciljem rješavanja globalnih problema

Imajući na umu te izazove, želimo surađivati s Kinom u područjima od zajedničkog interesa. S 1,4 milijarde stanovnika koji čine ogromno tržište, s jednim od triju najvećih svjetskih gospodarstava, kao jedna od najbogatijih zemalja na svijetu, kao najveći svjetski izvoznik te kao nuklearna sila i stalni član Vijeća sigurnosti UN-a – Kina je nezaobilazni sugovornik u rješavanju globalnih problema.

Ta zemlja trenutačno je strateški partner EU-a u borbi protiv klimatskih promjena i u globalnom prijelazu na obnovljive izvore energije. Iako je trenutačno najveći svjetski proizvođač stakleničkih plinova i ugljikova dioksida (gotovo 30 % globalnih emisija), Kina je potpisnica Pariškog sporazuma od 2016. Stoga očekujemo od kineske vlade da ispuni dano obećanje i smanji emisije do 2030. i ostvari ugljičnu neutralnost u Kini do 2060. Nudimo industrijsku suradnju za razvoj visokotehnoloških rješenja, posebno u području zelenog vodika.

EU se zalaže i za suradnju s Pekingom kako bi se zajamčili stabilnost i održivi rast u zemljama u razvoju. Međutim, sustavne razlike i strogo utilitarni pristup kineskih vlasti dosad su otežavali te napore. Zato se snažno protivimo neodrživom kineskom pristupu kod suradnje s Afričkom unijom i afričkim zemljama u području pristupa sirovinama, iskorištavanja novih tržišta, ljudskih prava te ekoloških i klimatskih pitanja.

I EU i Kina prepoznale su borbu protiv međunarodnog terorizma kao još jedno moguće područje suradnje. Međutim, definicija terorizma koju primjenjuje kineska tijela kaznenog progona i nadležnost nejasne su. Nadalje, optužbe za terorizam često se proizvoljno i retroaktivno upotrebljavaju protiv mirnih prosvjednika i boraca za prava manjina, što je sve očitije u Xinjiangu, Tibetu i Hong Kongu. Stoga, dok su te prakse i dalje prisutne, suradnja u borbi protiv terorizma može biti samo ograničene prirode.

Bez obzira na naše razlike, trebali bismo nastaviti surađivati s Kinom u okviru strukturiranog dijaloga radi suočavanja s globalnim izazovima, kao što su klimatske promjene, nezakonite migracije, povratak na trgovinski i arbitražni sustav u okviru WTO-a koji počiva na pravilima te učinkoviti mehanizmi za reguliranje financijskih tržišta. Međutim, velik dio toga ovisi o spremnosti Kine da poštuje međunarodne norme i pravila.

Obrana međunarodnog poretka koji počiva na pravilima

Međunarodna trgovina i pristup novim tržištima znatno su poboljšali životni standard diljem svijeta. Pridonijeli su otvaranju radnih mjesta, rastućem blagostanju i smanjenju globalnog siromaštva. I dalje smo predani izgradnji otvorenog i pravednoga globalnog trgovinskog sustava. Taj sustav mora se oblikovati kroz multilateralni poredak koji počiva na pravilima i čiji su ključni dio demokratske vrijednosti. Kako bi se postigao taj cilj, EU mora konstruktivno surađivati sa svojim partnerima.

Podrška multipolarnom svijetu i međunarodnom poretku koji počiva na pravilima još je uvijek deklarirani temelj kineske vanjske politike. Predsjednik Xi Jinping u više je navrata govorio o važnosti multilateralnog globalnog poretka, među ostalim u obraćanju vrijednom pažnje u Davosu 2017.:

„Točno je da je gospodarska globalizacija stvorila nove probleme. Međutim, to nije opravdanje za potpuno otpisivanje gospodarske globalizacije. Bolje bi bilo prilagoditi se globalizaciji i usmjeravati je, ublažiti njezin negativan učinak i iskoristi njezine prednosti za sve zemlje i nacije.”

Ne smijemo zanemariti činjenicu da kad poblizje promotrimo situaciju, podrška koju Kina daje multipolarnom svijetu i njezina predanost poretku koji počiva na pravilima ostaju nedokazane. U međunarodnim organizacijama Peking primjenjuje zajednička pravila samo ako služe njegovim interesima; u protivnom ih proglašava neprikladnima za svoje posebne potrebe ili ih zanemaruje i primjenjuje svoja proizvoljna tumačenja. Razvoj situacije u pogledu WTO-a, Svjetske zdravstvene organizacije i Međunarodnog suda za pravo mora ukazuju na to kako se ugrožava legitimitet tih međunarodnih organizacija. Zbog toga je njihova sposobnost rješavanja bilateralnih sukoba u multilateralnom kontekstu smanjena.

S druge strane, kineska vanjska politika postala je odrješitija, a njezina diplomacija konfrontativnija, posebno pod vodstvom Xi Jinpinga. Kina želi imati veću ulogu na globalnoj sceni koja bi odražavala njezin brz rast. Geslo Denga Xiaopinga „ne pokazuj snagu, čekaj povoljan trenutak” kineski diplomati zamijenili su tzv. „diplomacijom vuka ratnika”.

Tzv. Zakonom o sigurnosti za Hong Kong Kina krši obvezu iz Zajedničke kinesko-bri-

tanske deklaracije iz 1984. kojom je utvrđeno načelo „jedna zemlja, dva sustava” za Hong Kong. Novim se zakonom ne ugrožavaju samo postojeći međunarodni sporazumi, nego i dugogodišnja autonomija i slobode Hong Konga. Od stupanja na snagu zakona naglo se pogoršalo stanje ljudskih prava u tom gradu. Novi zakon alat je za ušutkavanje neslaganja, masovna uhićenja prodemokratskih aktivista, suzbijanje slobode izražavanja i okupljanja te napade na novinare i akademike.

Tajvan, sedmo gospodarstvo Azije sa stabilnom višestranačkom demokracijom, u očima Pekinga je „odmetnuta pokrajina”. Predsjednik Xi Jinping zadao je 2019., stotu obljetnicu osnivanja Narodne Republike Kine, kao rok za „ponovno ujedinjenje” Narodne Republike Kine i Republike Kine na bilo koji način, što je kako destabilizirajuće tako i opasno. Klub zastupnika EPP-a duboko je zabrinut zbog pojačanih kineskih vojnih manevara protiv Tajvana koji predstavljaju ozbiljnu prijetnju regionalnom miru i stabilnosti. Još jednom ističemo svoje stajalište da se obje strane moraju suzdržati od jednostranih poteza i uporabe sile. Smatramo da bi ujedinjenje Tajvana i Kine, ukoliko do njega ikad dođe, trebalo biti izraz demokratske volje naroda Tajvana i Narodne Republike Kine.

Klub zastupnika EPP-a predan je obrani multilateralnog poretka koji počiva na pravilima i prvenstvu vladavine prava u međunarodnim odnosima. Međunarodne organizacije koje su u središtu tog poretka također se trebaju prilagoditi svijetu koji se mijenja. Taj se cilj može postići samo multilateralnim pregovorima uz ravnopravno sudjelovanje i zastupljenost svih dionika.

Sustavno suparništvo – Obrana europskih interesa

U 46 godina otkako su EU i Narodna Republika Kina uspostavili diplomatske odnose (1975.), obje strane razvile su bliske političke, gospodarske i kulturne odnose ugrađene u okviru dijaloga na visokoj razini. Od prvih dana kineske „reformе i otvaranja” vanjskom svijetu europska poduzeća, inženjeri i sveučilišta doprinijeli su njezinu razvoju putem ulaganja, tehnologije i istraživanja, zajedno sa znatnom razvojnom pomoći EU-a. Taj je angažman potaknut pretpostavkom da će Kina u konačnici liberalizirati svoj gospodarski sustav, a možda i svoju politiku. Očekivali smo preobrazbu prema tržišnom gospodarstvu i postupno otvaranje za neometanu gospodarsku, znanstvenu i kulturnu razmjenu.

Danas moramo priznati da naša nadanja ostaju neispunjena.

Kina ima pravo odabrati vlastiti put razvoja. Međutim, kada Kina ne ispunjava svoje obveze kako bi ostvarila vlastite i ugrozila naše interese, moramo zaštititi dobrobit naših građana i apelirati na Peking da poštuje preuzete obveze.

Širenje temeljnih vrijednosti EU-a, poštovanje ljudskog dostojanstva i ljudskih prava, slobode, demokracije, jednakosti i vladavine prava trebalo bi promatrati u širem kontekstu Azije, posebno u jugoistočnoj Aziji. Položaj EU-a može se ojačati jačanjem strateških veza i suradnje u okviru ulagačkih i trgovinskih sporazuma sa susjednim zemljama Kine, osobito s Indijom i regijom ASEAN-a. Ta regija treći je najveći trgovinski partner EU-a, u velikoj mjeri zahvaljujući već uspostavljenim partnerstvima s Japanom, Singapurom, Vijetnamom i Južnom Korejom. Produbljivanjem veza možemo potaknuti daljnju gospodarsku integraciju kojom će se zemlje ASEAN-a potaknuti da ojačaju svoje demokratske institucije i poštuju proglašena načela. Podsjećamo da su Kina i 14 drugih azijsko-pacifičkih zemalja potpisale najveći svjetski trgovinski sporazum. Tim sporazumom povećat će se kineski politički i gospodarski utjecaj u cijeloj regiji. Pomno ćemo pratiti učinak tog sporazuma, posebno u pogledu normativnih elemenata normizacije. Oprezni smo u pogledu usklađenosti europskog angažmana utemeljenog na vrijednostima i strategija poput kineskih standarda za 2035. te smo svjesni napora koje Kina ulaže u promicanje alternativnih sustava gospodarskog i trgovačkog upravljanja.

COVID-19 – Dobar primjer za stanje odnosa EU-a i Kine

Pandemija bolesti COVID-19 služi kao dobar primjer za mnoge dosad opisane izazove u odnosima EU-a i Kine.

U ranoj fazi izbijanja krize Kina je pokušala prikriti razmjere problema. Uskratila je važne informacije, ušutkala zviždače i novinare u Kini te blokirala odluke u Odboru za hitne slučajeve Svjetske zdravstvene organizacije. Zbog toga što je Kina skrivala problem, umjesto da se odmah uhvatila u koštac s rastućom krizom, virus se ubrzano proširio i postao globalni problem. Nakon što je COVID-19 postao prioritet najvišeg vodstva zemlje, na svim kanalima, među ostalim na onima kineskih medijskih agencija u

inozemstvu, te kroz diplomatske napore i aktivnosti kineskih poduzeća Kina je prikazana kao zemlja čija borba protiv pandemije može poslužiti kao primjer. Opisivalo je se kao globalnog dobročinitelja koji šalje pomoć i medicinsku opremu diljem svijeta. Kineski državni mediji slabo su izvještavali o pomoći koju je zemlja primila iz inozemstva, među ostalim o gotovo 60 tona medicinske opreme iz država članica EU-a. S druge strane, kineska komercijalna prodaja prikazana je kao „kineska pomoć prijateljima u nevolji”.

Kina se dvaput umiješala u diplomaciju EU-a, pri čemu je europska diplomacija oba puta podlegla tom pritisku. Prvo, europski su diplomati, nakon intervencije kineskih diplomata, ublažili ton izvješća o kineskim kampanjama dezinformiranja tijekom zdravstvene krize koji je pripremila radna skupina StratCom pri ESVD-u. Ubrzo nakon toga, iz kineskih medijskih agencija stigao je zahtjev da se izmijeni zajednički članak o kineskom porijeklu virusa koji je objavio veleposlanik EU-a u Kini zajedno s 27 veleposlanika država članica EU-a. Europski diplomati prigrlili su autocenzuru.

Kako bi se skrenula pozornost s domaćih kritika u vezi s upravljanjem krizom, kineski dužnosnici izjavljivali su da su virus u zemlju doveli stranci. Zaboravili su spomenuti da se u većini slučajeva radilo o kineskim državljanima koji su pristigli iz inozemstva. Kineski veleposlanik u Londonu u razgovoru s BBC-om odbio je priznati da je virus došao iz Kine. Umjesto toga, ustvrdio je da je Peking jednostavno prvi koji je virus otkrio. Nadalje, glasnogovornik kineskog ministarstva vanjskih poslova širio je glasine na svojem profilu društvene mreže da je virus zapravo američko biološko oružje. Zemljama koje su zahtijevale temeljitu i neovisnu istragu porijekla virusa zaprijetilo se gospodarskom i političkom odmazdom.

Suočeni smo s aspektima stalnog suparništva s Kinom u različitim područjima

Kad je riječ o gospodarskim odnosima, EU i Kina međusobno su ovisni i stoga su važna međusobna tržišta. Međutim, europska su poduzeća u mnogim gospodarskim sektorima neprestano izložena diskriminacijskim praksama, poremećajima na tržištu i raznim ograničenjima. Višestruki oblici subvencija za kinesku konkurenciju na njihovom tržištu, posebno za poduzeća u državnom vlasništvu, dodatno su narušili uvjete tržišnog natjecanja.

Slični instrumenti upotrebljavaju se kako bi se kineska poduzeća progurala na europska tržišta i konkurirala našim poduzećima ili kako bi preuzeli naša poduzeća i iskoristili njihovo znanje i iskustvo, a zatim postali još snažniji konkurenti za preostala poduzeća u EU-u.

Još jedan rizik kojeg tijela EU-a moraju biti svjesna jesu kineski zakoni kojima se od kineskih poduzeća zahtijeva da surađuju s tajnim službama te zemlje. Moramo i dalje biti oprezni ako postoji rizik da kineski prodavači upotrebljavaju podatke na neprijemeren način. Primjer takvog pristupa su intervencije kineskih veleposlanika u Europi kad se vladama država članica prijetilo odmazdama protiv njihovih poduzeća koja posluju u Kini ako Huawei ne bude dio njihove nacionalne mreže 5G. Primjećujemo prijetnje Kine zemljama koje kritiziraju stanje ljudskih prava ili pozivaju na međunarodnu istragu pandemije bolesti COVID-19, kao što je bio slučaj s trgovinskim ograničenjima za niz australskih proizvoda.

S druge strane, EU je najotvorenije gospodarsko područje na svijetu. Strana ulaganja dobrodošla su i pridonose gospodarskom rastu. Naš sustav, sa strogim pravilima o tržišnom natjecanju, ulaganjima i javnoj nabavi, dobro je osmišljen i prikladan za gospodarske subjekte iz liberalnih tržišnih gospodarstava. Međutim, nije opremljen za suočavanje s izazovima koje predstavlja državno gospodarstvo koje svojim poduzećima pruža državnu potporu na razini koja nije dostupna poduzećima iz EU-a, s namjerom i resursima za širenje na naša tržišta. Stoga je potrebno stvoriti ravnopravne uvjete u okviru aktivne i smislene suradnje s Kinom. U tom smislu, Klub zastupnika EPP-a pozdravlja nedavni načelni dogovor o Sveobuhvatnom sporazumu o ulaganjima između EU-a i Kine. Međutim, sam sporazum o ulaganju ne može riješiti sva pitanja koja oslabljuju naš gospodarski i politički odnos; njime se moraju zajamčiti čvrste odredbe za sve sektore te mehanizmi provedbe kako bi se otklonile trenutačne neravnoteže i osiguralo da se Kina i kineski dobavljači pridržavaju tih odredbi. Istodoban rad na popratnim mjerama, kako autonomnim tako i na multilateralnoj razini, te jamčenje provedbe ključnih propisa i dalje su od ključne važnosti. Poboljšanje vlastitih instrumenata trgovinske zaštite mora biti prioritet. Nedavna Bijela knjiga Komisije o izjednačavanju uvjeta za sve u pogledu stranih subvencija korak je u pravom smjeru iako istodobno moramo naglasiti potrebu za poštovanjem naših načela otvorenosti te slobodnog i poštenog tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu EU-a. U pogledu Bi-

jele knjige pozivamo Komisiju da predloži instrument za stvaranje ravnopravnih uvjeta. Tim bi se instrumentom europskim poduzećima trebalo omogućiti da budu uspješna u konkurentnom okruženju jedinstvenog tržišta sa subvencioniranim kineskim poduzećima. Osim toga, potrebno je iskoristiti jednostrane instrumente EU-a, kao što su planirani sustav dužne pažnje EU-a za lance opskrbe ili novi globalni režim sankcija EU-a, kako bi se popunila neizbježna praznina koju je ostavio tek jedan sporazum o ulaganju.

Preporuke za politiku Kluba zastupnika EPP-a

Kina je podržavala europsku integraciju onda kada se time olakšavao kineski pristup unutarnjem tržištu. Također je podržavala snažan europski glas za promicanje multipolarnog svijeta. Međutim, Kina primjenjuje bilateralne i alternativne multilateralne strategije kako bi zaobišla opći pristup europskih institucija koji počiva na pravilima. Alternativni formati kao što su program ulaganja 17+ 1 i želja većih država članica da egoistički sebi osiguraju pojedinačne trgovinske i investicijske sporazume za svoja poduzeća samo služe Kini u njezinoj praksi „zavadi pa vladaj” (unošenju razdora u Uniju). Time se oslabljuje položaj EU-a i njegovih država članica.

Učinkovit pristup prema Kini zahtijeva dosljednu vanjsku politiku utemeljenu na vrijednostima koju EU i njegove države članice provode odano.

Bez jedinstvenog pristupa EU-a kojim se jača pregovarački položaj svih 27 država članica teško možemo pregovarati pod jednakim uvjetima s Kinom. Klub zastupnika EPP-a poziva države članice i europske institucije da djeluju jedinstveno, uz usvajanje koherentnog i sveobuhvatnog pristupa na svim razinama. Ustrajemo na tržišno utemeljenim reformama i ravnopravnim uvjetima za sva poduzeća u EU-u. U okviru europskih institucija trebalo bi osnovati međusektorsku radnu skupinu, po uzoru na uspješnu radnu skupinu za Brexit, koja je imala ključnu ulogu u očuvanju jedinstva država članica. EU mora ojačati svoje opskrben lance kako bi na različite načine povećao svoju otpornost, među ostalim povećanjem vlastite proizvodnje i vraćanjem proizvodnje u susjedne zemlje s ciljem postizanja „otvorene strateške autonomije”.

- > **Strogi reciprocitet kao drugo najbolje rješenje:** Klub zastupnika EPP-a zalaže se za suradnju s Kinom na temelju

otvorenog regulatornog okvira EU-a i uz potpuno poštovanje pravila WTO-a. Istodobno, EU mora moći odlučno braniti svoje temeljne interese na temelju usklađenosti i uzajamnosti s WTO-om te učinkovitog uvođenja mjera za ponovno uspostavljanje ravnoteže. Međutim, ako takav otvoreni pristup u gospodarskim odnosima EU-a i Kine nije ostvariv, EU bi trebao iskoristiti svoju trgovinsku zaštitu i druge relevantne zasebne mjere protiv kineskih poduzeća u slučajevima otkrivenog narušavanja trgovine ili prijetnje sigurnosti i strateškim interesima EU-a. One bi trebale odražavati ograničenja s kojima se suočavaju europska poduzeća u Kini.

- > **Protumonopolska pravila EU-a, pravila o koncentracijama i pravila o državnim potporama za kineska poduzeća koja posluju u Europi:** Kako bi se izbjeglo nepošteno tržišno natjecanje, EU bi trebao razviti „instrument za neutralnost tržišnog natjecanja” kako bi se osigurala konkurentska neutralnost kineskih poduzeća u državnom vlasništvu na europskom tržištu. Isto treba primjenjivati na sva poduzeća koja primaju državne subvencije neovisno o njihovoj vlasničkoj strukturi i zemlji u kojoj primarno posluju. Multilateralni naponi da se ojačaju pravila WTO-a o industrijskim subvencijama, koja se temelje na suradnji EU-a, SAD-a i Japana, moraju se dodatno osnažiti.
- > **Reciprocitet u javnoj nabavi:** Europskim poduzećima često je zabranjeno sudjelovanje na javnim natječajima u Kini. Europska komisija mora zajamčiti da javni naručitelji i države članice učinkovito primjenjuju direktive EU-a iz 2014. te eventualno preispitati odgovarajući okvir. Suzakonodavci bi trebali dovršiti novi, uravnoteženi instrument za međunarodnu nabavu kako bi se ojačao paket instrumenata EU-a i promicali globalni uzajamni trgovinski uvjeti. Kina bi se trebala što prije pridružiti Sporazumu Svjetske trgovinske organizacije o javnoj nabavi i otvoriti se međunarodnom javnom nadmetanju.
- > **Prisilni prijenosi tehnologije:** Kineski prodavači i dalje provode prisilan prijenos tehnologije i krađu intelektualnog vlasništva. Tanezakonita praksa posljedica je i projekta kineskih vlasti Made in China 2025 (Proizvedeno u Kini do 2025.), u okviru kojeg se energetično pokušava ostvariti tehnološki paritet s SAD-om i EU-om. Tim metodama potkopavaju se buduće poslovne perspektive te

stvaranje radnih mjesta i rasta u Europi. Iako apsolutno uviđamo da su pravila kojima se izravno zabranjuje nekoliko vrsta prisilnog prijenosa tehnologije sada dio Sveobuhvatnog sporazuma, EU mora zajamčiti da u bilateralnim odnosima prioritet ostane primjereno rješavanje svih oblika prisilnog prijenosa tehnologije i krađe prava intelektualnog vlasništva. Europska komisija trebala bi osnovati radnu skupinu za podizanje razine osviještenosti među državama članicama i europskim poduzećima te ustrajati na tome da kineska tijela za regulaciju prodaje iskorijene prisilan prijenos tehnologije i povredu zaštite prava intelektualnog vlasništva.

- > **Industrijska strategija EU-a:** EU treba poboljšati okvirne uvjete kako bi poduzeća mogla ulagati i uvoditi inovacije. Kineska strategija za ključne industrije trebala bi se analizirati, a stečena iskustva odražavati u rashodima za istraživanje, razvoj i inovacije na razini EU-a i država članica. Neprestanim ulaganjem u istraživanje, razvoj i inovacije u EU-u mogu se stvoriti nove međuovisnosti kako bi se uspostavila ravnoteža snaga između EU-a i Kine. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti otpornosti opskrbnih lanaca EU-a s ciljem „otvorene strateške autonomije”, među ostalim razvojem novih mogućnosti u južnom i istočnom susjedstvu. Klub zastupnika EPP-a također zahtijeva transparentnost bilateralnih sporazuma između pojedinih država i Kine. Zabrinjavajuće je kada se sadržaj strateških ugovora s Pekingom krije pozivanjem na dvojbene državne propise. Primjer za to je nažalost zajam koji je Kina nedavno odobrila mađarskoj vladi za visokobrzinsku željezničku liniju između Budimpešte i Beograda. Klub zastupnika EPP-a također zahtijeva da se bilateralni sporazumi pojedinih država i Kine zasnivaju na pouzdanoj procjeni rizika kako bi se zajamčilo da se tim ulaganjima ne ugrožava sigurnost ili javni poredak u EU-u djelovanjem, upravljanjem ili kontrolom, među ostalim ključne infrastrukture, ključnih tehnologija i robe s dvojnomo namjenom, opskrbe ključnim resursima ili osjetljivim informacijama, uključujući osobne podatke. U tom pogledu Klub zastupnika EPP-a poziva na transparentnost takvih sporazuma.
- > **Inicijativa „Jedan pojas, jedan put”:** Potrebno je uzeti u obzir geopolitički program Kine, prikrivenu projektima izgradnje infrastrukture i financiranjem projekata u okviru inicijative „Jedan pojas,

jedan put”, a sve takve projekte treba pomno pratiti, među ostalim i u pogledu njihovih negativnih političkih učinaka. EU bi trebala snažnije promicati vlastitu strategiju za povezivanje ciljem izgradnje infrastrukture i jamčenja financiranja u trećim zemljama, što je strateški važno i što bi donijelo nove poslovne mogućnosti našim poduzećima. Međutim, moramo zahtijevati da inicijativa „Jedan pojas, jedan put” bude u skladu s međunarodnim standardima i, s obzirom na nedostatak transparentnosti u postupcima nadmetanja, da se njome jači pošteno tržišno natjecanje na tržištima trećih zemalja održavanjem prakse multilateralnog gospodarskog upravljanja.

- > **Tehnološka platforma 5G:** Razvoj mreže 5G diljem Europe temelj je buduće konkurentnosti Europe. Sredstva mobilizirana u okviru Plana oporavka za Europu trebala bi se upotrijebiti kako bi se svim državama članicama zajamčila potrebna sredstva za sigurnu infrastrukturu te za potporu europskoj industriji, sposobnostima i inovacijama. Sudjelovanje Kine u tom području trebalo bi pomno ispitati, dok društva koja se smatraju sigurnosnom prijetnjom moraju biti isključena iz svih pothvata povezanih s 5G tehnologijom u EU-27.
- > **Poljoprivredno-prehrambeni sektor, ribarstvo i akvakultura kao strateška imovina u odnosima s Kinom:** S obzirom na trajnu ovisnost Kine i kineskog vodstva u području sigurnosti opskrbe hranom, EU bi trebao mobilizirati resurse za razvoj pametnog okvira za zaštitu interesa europskih poljoprivrednika, ribara i proizvođača u akvakulturi i potrošača te za izbjegavanje nepoštenog tržišnog natjecanja u sektorima poljoprivrede, ribarstva i akvakulture. Svjesni smo Sporazuma Europske unije i Vlade Narodne Republike Kine o suradnji u području o zaštiti oznaka zemljopisnog podrijetla. Pomno ćemo nadzirati provedbu tog sporazuma i pratiti napore koje Kina ulaže kako bi zajamčila zaštitu europskih prava intelektualnog vlasništva.

U pogledu trgovine i dalje smo predani otvorenim odnosima s Kinom. Nažalost, zbog ustrajnih i neopravdanih neocarinskih mjera, tehničkih prepreka i nedostatka reciprociteta, naš trgovinski odnos i dalje je neuravnotežen. Državne subvencije u Kini dovode do prekapacitiranosti i dampinga na europskim i svjetskim tržištima. Iako jednostrano djelovanje ne jamči posti-

zanje strateških ciljeva, europski pristup pronalaženju rješenja kroz pregovore, umjesto uvođenjem carina kao što to radi SAD, nije uvijek uspješan.

Primjer toga je Globalni forum o višku kapaciteta u industriji čelika koji je osnovan 2016. u okviru OECD-a nakon globalne krize čelika uzrokovane golemim prekomjernim kapacitetima Kine. Tri godine pregovora nisu polučile nikakve konkretne rezultate te je Kina naposljetku odlučila napustiti Forum u listopadu 2019. Problem prekapacitiranosti čelika i dalje je prisutan te se radi o 2,6 milijuna izravnih i neizravnih radnih mjesta u EU-u.

Preporuke za politiku Kluba zastupnika EPP-a

- > Provedba modernizacije Svjetske trgovinske organizacije: Otkad je Kina 2001. pristupila Svjetskoj trgovinskoj organizaciji ta zemlja nije ispunila svoje obveze. EU bi, zajedno s drugim članicama te organizacije, trebao aktivno raditi na ažuriranju njezina pravilnika. Kina mora ispuniti svoje odgovornosti i obveze kao članica u tom pogledu i priznati koji je njezin stvarni gospodarski status, među ostalim priznati da više ne ispunjava uvjete za „zemlju u razvoju“.
- > Upotreba mehanizama trgovinske zaštite: Pozivamo na kontinuiranu i strogu primjenu instrumenata EU-a za zaštitu trgovine i novu antidampinšku metodologiju te predložimo razmatranje njihova jačanja – dok god su prisutne nepoštene trgovinske prakse. Tako će se učinkovitije otkloniti poremećaji u cijenama i troškovima koji nisu posljedica sila slobodnog tržišta.
- > Više „istraga na vlastitu inicijativu“ Europske komisije: Klub zastupnika EPP-a podržava povećanje sposobnosti Europske komisije da istraži protudampinške/protusubvencijske predmete po službenoj dužnosti, bez službenih pritužbi europskih poduzeća na koje se to odnosi. Komisija bi trebala u potpunosti iskoristiti te povećane nadležnosti.
- > Razmatranje novih fleksibilnih oblika suradnje u okviru saveza: Potičemo države članice da osnuju novi forum za multilateralnu suradnju po uzoru na bivši Koordinacijski odbor za multilateralnu stratešku kontrolu izvoza. Glavni cilj tog

novog foruma bilo bi praćenje i nadzor izvoza tehnologija, trgovinskih tokova i osjetljivih ulaganja u dotične zemlje, kao i etičkih standarda u istraživanju, proizvodnji i odabiru podataka.

- > Učinkovita provjera izravnih stranih ulaganja: Apeliramo na države članice da pod hitno provedu i učinkovito primijene novu uredbu za uspostavu mehanizama za provjeru stranih ulaganja u ključnim sektorima i da otklone postojeće pravne rupe. Trebalo bi razmotriti i moguću reviziju kako bi se riješili poremećaji na tržištu uzrokovani stranim subvencijama na unutarnjem tržištu. Treba se paziti pokušaja da se uspostave štetne gospodarske ovisnosti i u tom pogledu predano radimo na jačanju otvorene europske strateške autonomije.
- > Sveobuhvatni sporazum o ulaganjima između EU-a i Kine: Pozitivno ocjenjujemo načelni politički dogovor o sveobuhvatnom sporazumu o ulaganjima između EU-a i Kine koji je postignut, a čiji je cilj sigurniji pravni okvir za dugoročni pristup tržištu i mogućnosti ulaganja. Odražavajući naše prioritete u Sporazumu, može se doprinijeti postizanju većeg reciprociteta u pristupu tržištu, doprinosenju ravnopravnim uvjetima i promicanju nediskriminirajućeg postupanja prema poduzećima i ulagačima. Svjesni smo da se time neće ukloniti svi nedostaci u tim područjima. Klub zastupnika EPP-a pomno će proučiti sporazum koji uključuje ambiciozne odredbe o trgovini i održivom razvoju, kao što su radnička prava, na koje je Kina prvi put pristala. Također ćemo uzeti u obzir stanje ljudskih prava u Kini kada se od njih zatraži da podrže sporazum o ulaganju. Praćenje provedbe ključno je jer vrijednost sporazuma ovisi o načinu na koji Kina ispunjava te obveze.
- > Rješavanje problema prekapacitiranosti: EU bi trebao nastaviti dijalog s drugim međunarodnim dionicima u okviru OECD-a, Svjetske trgovinske organizacije i skupine G20 te izvršiti pritisak na Kinu da se ponovno priključi pregovorima.
- > Sporazum o ulaganju s Tajvanom: Podržavamo pokretanje pregovora o bilateralnom sporazumu o ulaganju s Tajvanom. Nadalje, pozivamo Komisiju da dovrši pripremni rad, posebno utvrđivanje opsega i procjenu učinka kako bi se formalno započeli pregovori u okviru politike EU-a „Jedna Kina“. Također smatramo da bi Tajvan trebao

sudjelovati na sastancima Svjetske zdravstvene organizacije, u njezinim mehanizmima i aktivnostima, posebno tijekom pandemije. Dobro uravnoteženo upravljanje krizom od strane tajvanske vlade ukazuje na vrijednost koju bi sudjelovanje Tajvana moglo donijeti organizaciji.

- > Težnja za učinkovitom provedbom: Klub zastupnika EPP-a zajamčit će da Europski parlament aktivno prati učinkovitu provedbu svakog budućeg sporazuma s Kinom, potičući ulogu parlamentarne diplomacije i dijaloga u tim nastojanjima.

Peking pokušava utjecati na javni diskurs u europskom društvu **kroz europsku javnu i akademsku raspravu**. Cilj mu je nametnuti svoj politički diskurs i cenzurirati kritičke stavove u Europi.

Sloboda mišljenja, izražavanja, vjeroispovijesti i udruživanja temeljna su načela naših liberalnih demokracija. Kritičko razmišljanje u Europi smatra se ključnim elementom naše participativne demokracije. Kad je riječ o Komunističkoj partiji Kine, ta temeljna načela našeg europskog modela pripadaju jednoj od „sedam subverzivnih struja” i jednom od „zapadnih zala” koje je potrebno suzbiti u Kini.

Kina istodobno sve više iskorištava te slobode u Europi kako bi oblikovala svoj program. Iako je transparentna rasprava o Kini u našim medijima, na našim sveučilištima, u našim skupinama za strateško promišljanje i na našim kanalima društvenih medija dobrodošla i obogaćuje, nužno je boriti se protiv manipuliranja javnim diskursom.

Određene europske medijske kuće spajaju se s kineskim poduzećima ili ih kineska poduzeća preuzimaju. Stoga su ona uvela smjernice za rad koja pogoduju Kini. Prihodi od oglašavanja i priloge koje objavljuju kineske institucije i poduzeća upotrebljavaju se za promicanje prokineskih poruka i cenzure kritičkih izvješća. Kineska veleposlanstva u Europi prisiljavaju europske novinare i sveučilišta da se suzdrže od izjava koje se smatraju kritikom Kine. Europske skupine za strateško promišljanje i sveučilišta koja financiraju kineske institucije i poduzeća ili u suradnji s njima promiču mišljenja kineske vlade. U tu svrhu koristi se i velika mreža više od 500 konfucijanskih instituta diljem svijeta. Nadalje, pokušava se mijenjati kurikule zapadnih sveučilišta kako bi se suzbili kritički diskurs i istraživanja o Kini. Europskim istraživačima i novinarima uskraćuju se vize za Kinu i pristup kineskim izvorima

kad se smatra da oni svojim radom kritiziraju politiku Komunističke partije.

Takva uplitanja često ostaju nezamijećena, no ona su usmjerena na naše temeljne vrijednosti i načela. Za razliku od uobičajene javne diplomacije meke sile, koristi se izraz „precizna sila” kako bi se opisale te nove taktike manipulativne diplomatske politike.

Preporuke za politiku Kluba zastupnika EPP-a

- > Provjera izravnih stranih ulaganja Kina je u posljednjih 10 godina uložila gotovo 3 milijarde eura u europska medijska poduzeća. Samo su neke države članice EU-a uspostavile mehanizme za provjeru stranih ulaganja u medije. Stoga potičemo Komisiju da razvije regulatorni sustav na razini EU-a kako bi se spriječilo da medijska poduzeća koja financiraju ili kontroliraju vlade preuzmu europska medijska poduzeća. To bi se trebalo primjenjivati uglavnom na nedemokratske zemlje u kojima europske medijske organizacije ne smiju slobodno djelovati ili su izložene pritisku da u svojim izvještajima pozitivno izvještavaju o lokalnim vlastima. Ti bi se naponi trebali temeljiti na zajedničkoj bazi podataka kako bi se olakšala usklađena prevencija i/ili progon diljem Europske unije. U protivnom će primjer Kine slijediti druge države sa sličnim autoritarnim političkim ideologijama, a Europska unija riskira uključivanje drugih zemalja u unutarnje poslove.
- > Potpora neovisnom kineskom istraživanju i novinarstvu: Povećana potpora neovisnom i kritičnom stručnom znanju o Kini smanjila bi ovisnost trustova mozgova i sveučilišta o kineskim poduzećima i institucijama koje trenutačno sponzoriraju njihove aktivnosti. Iznimno je preporučljivo pokrenuti istraživački program o Kini koji financira EU i koji je dostupan europskim sveučilištima te osnivanje europske zaklade znanja u Kini. EU i države članice također moraju nastaviti braniti slobodu govora na sveučilištima kako bi se zajamčilo da sloboda govora na europskim sveučilištima ne bude ugrožena zbog odmazde kineskih vlasti prema europskih i kineskim studentima i akademikima.
- > Promicanje, potpora i financiranje neovisnog novinarstva i liberalnih medija:

EU i njegove države članice trebali bi podupirati novinare koji istražuju cenzuru, propagandu, uznemiravanje u medijima i kršenje ljudskih prava u Kini. Inicijativa za povjerenje u novinarstvu, Međunarodni konzorcij istraživačkih novinara i Forum o informacijama i demokraciji odlični su primjeri. EU može doprinijeti tim naporima osnivanjem Europskog fonda za demokratske medije.

- > Suzbijanje kineskih kampanja dezinformiranja i nametnutih diskursa: Europski proizvođač automobila bio je prisiljen javno se ispričati zbog objave oglasa u kojem se spominje Dalaj Lama na platformi društvenih medija. Spominjanje progona vjerskih i etničkih manjina poput Tibetanaca i Ujgura te dodjela europske nagrade za književnost autoru koji je pritvoren u Kini dovodi do prijetnji kineskih diplomata upućenih akademskim institucijama, pa čak i vladama. Pokušaji Kine da nametne vlastite diskurse i cenzurira stavove u EU-u ne mogu se tolerirati. Sve institucije EU-a moraju biti stroge u utvrđivanju i imenovanju kineskih kampanja dezinformiranja i diskursa, kao što je ona povezana s krizom uzrokovanom bolešću COVID-19. Predlažemo dokumentiranje dezinformacija i kršenja ljudskih prava diljem EU-a kako bi se podigla razina osviještenosti, a time i pomoglo žrtvama dezinformiranja, korporacija ili vlada. Takvim naporom mogli bi se postaviti temelji za obrazovne napore kao što su alati ili posebne internetske stranice kako bi se europskim građanima pružile potrebne vještine i/ili znanje s ciljem sprječavanja njihovog dezinformiranja.
- > Te podatke može redovito prikupljati i objavljivati ESVD.
- > Obrana ljudskih i temeljnih prava: Povrede ljudskih prava u kontinentalnoj Kini i Hong Kongu ne mogu se zanemariti i zahtijevaju snažan odgovor EU-a i njegovih država članica. Klub zastupnika EPP-a pozdravlja usvojeni globalni režim sankcija EU-a za ljudska prava (Magnickijev zakon koji je donio EU) kojim će se osigurati da oni koji su krivi za kršenje ljudskih prava budu odgovorni. Klub zastupnika EPP-a trebao bi preuzeti vodeću ulogu u političkoj diplomaciji kako bi se korupcija uključila u globalni režim sankcija EU-a za ljudska prava.
- > Puštanje na slobodu aktivista za ljudska prava: Pozivamo na puštanje na slobodu proizvoljno pritvorenih i zatvorenih branitelja ljudskih prava, disidenata i drugih, uključujući švedskog državljanina Guija Minhajja. S velikom zabrinutošću primamo na znanje izvještaje o sustavnim kršenjima ljudskih prava, uključujući zatvaranje, sterilizaciju i prisilni pobačaj, koja se u Xinjiangu vrše nad Ujgurima i drugim uglavnom muslimanskim manjinama te tražimo neovisnu i hitnu istragu tih optužbi. Ističemo potrebu za slobodnim pristupom Tibetu, među ostalim za diplomate, novinare, turiste i same Tibetance;
- > Daljnje zalaganje za Hong Kong: Klub zastupnika EPP-a mora nastaviti podupirati autonomiju, slobodu i vladavinu prava u Hong Kongu. Trebao bi nastaviti snažno poticati države članice na provedbu paketa mjera koji je dogovorilo Vijeće za vanjske poslove 28. srpnja 2020., kao i zajedničke rezolucije Parlamenta od 15. lipnja 2020.
- > Europska zabrana uvoza proizvoda dobivenih prisilnim radom: Kineske vlasti navodno drže milijun Ujgura u kampovima i koriste ih za prisilni rad u pokrajini Xinjiang. Zastupnički dom Sjedinjenih Američkih Država gotovo je jednoglasno donio zakon kojim se zabranjuje uvoz proizvoda proizvedenih prisilnim radom. EU bi također trebao zabraniti uvoz proizvoda iz poduzeća koja iskorištavaju prisilni rad, u skladu s pravom WTO-a. Proizvode proizvedene u kampovima za preodgoj trebalo bi i zabraniti na tržištima EU-a.
- > Potpora slobodi vjeroispovijesti u Kini: Kina svojim građanima i dalje uskraćuje vjerske slobode. Vjerske udruge i zajednice, posebno kršćani, muslimani, budisti i drugi koji nisu dio organizacija pod kontrolom režima, meta su uznemiravanja, pritvaranja, rušenja svetih simbola i vjerskih objekata, represije i drugih oblika neumoljivog progona. Ne samo da bi EU trebao posebnom izaslaniku za promicanje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja izvan EU-a zajamčiti odgovarajuća sredstva, već bi trebao i kontinuirano isticati problem vjerskih sloboda u svojim odnosima s Narodnom Republikom Kinom.
- > Kina je postala jedan od najvećih doprinositelja proračunu UN-a i sve više sudjeluje s postrojbama u mirovnim operacijama UN-a. Kao stalni član Vijeća sigurnosti UN-a i član Vijeća za ljudska prava Kina ima posebnu odgovornost podupirati tri stupa UN-a: ljudska prava, mir i sigurnosti te razvoj.

Stajalište EU-a u područjima napetosti između SAD-a i Kine

Stanje odnosa između SAD-a i Kine ima globalne posljedice, posebno s obzirom na to da je globalna pandemija dodatno pogoršala postojeće napetosti. Nadmetanje velikih sila nesumnjivo se pretvara u suparništvo velikih sila. U takvim okolnostima EU mora zauzeti stajalište koje mu omogućuje da brani svoje interese, a da pri tom zadrži radni odnos s obje strane.

S jedne strane, EU i SAD povezani su transatlantskim vezama institucionaliziranim kroz NATO, koje se temelje na načelima demokracije, slobode, ljudskih prava i vladavine prava. Klub zastupnika EPP-a predan je obnovi i jačanju tih veza. EU već više od 30 godina vjerno podupire Sjedinjene Američke Države zadržavanjem embarga na prodaju oružja Kini. S druge strane, kinesko tržište, sa svim s njime povezanim upozorenjima, i dalje snažno privlači europska poduzeća svih veličina.

EU kao cjelina jedini svojim državama članicama daje priliku da zadrže neovisnost u pogledu natjecanja SAD-a i Kine za premoć. Kako se ne bi našao stiješnjen između dva geopolitička diva, EU mora imati principijelnu, ali pragmatičnu vanjsku politiku. Obrana multilateralizma i njegovih institucija, kao i poštovanje poretka utemeljenog na pravilima, ključni su za obranu položaja EU-a. To podrazumijeva uvođenje sankcija radi zaštite europskih interesa.

To može dovesti do privremenog nazadovanja ili razočaranja, poput moguće odmazde Pekinga usmjerene protiv naših poslovnih interesa. Međutim, time će se dugoročno ojačati međunarodni sustav koji se temelji na transparentnim pravilima. Kako bi se postigao taj cilj, EU mora preuzeti vodstvo u ponovnom stvaranju svojeg saveza sa Sjedinjenim Američkim Državama. To bi se trebalo dogoditi i s drugim demokratskim državama istomišljenicama koje su zabrinute oko toga koliko selektivna Kina može biti u pridržavanju međunarodnih pravila.

Klub zastupnika EPP-a pozdravlja uspostavu dijaloga između EU-a i SAD-a o Kini i poziva na snažnu raspravu o područjima kao što su prisilni prijenos tehnologije ili jačanje multilateralnih institucija, u kojima zajednički pristup nije samo poželjan nego i potreban. Klub zastupnika EPP-a nadalje poziva EU, SAD i druge demokratske zemlje da nastave s ambicioznim programom potpore demokraciji diljem svijeta, da se odupru sve

većem utjecaju autoritarnosti, podupru želju ljudi za slobodom i ojačaju demokratsku otpornost.

Ovisno o rezultatu tih nastojanja, odnosi EU-a i Kine mogu se razvijati u skladu s tri različita scenarija:

a) Pozitivan scenarij – angažman i suradnja

U pozitivnom scenariju obje strane nastavljaju surađivati. Time se EU-u omogućuje suradnja s SAD-om i Kinom, sklapanje sporazuma, povećanje trgovine i povećanje razine ulaganja. Sva tri partnera surađuju u suočavanju s globalnim izazovima, kao što su klimatske promjene, terorizam i trenutačna pandemija. Redoviti dijalog popraćen je visokom razinom povjerenja.

b) Neutralni scenarij – zajednički suživot i podnošenje

EU prihvaća prednosti svojih partnera i radi na jačanju vlastite snage. Svijest EU-a o sve većoj konkurenciji i naporima koje EU ulaže u borbu protiv nepoštenih trgovačkih praksi ne šteti u potpunosti tom odnosu jer sve strane priznaju da imaju više koristi od gubitka.

c) Negativan scenarij – rivalstvo i sukobi

Treći scenarij ima najteže posljedice. U neprijateljskom okruženju u kojem je povjerenje prekinuto, trgovina je otežana i poduzete su različite mjere odmazde, EU treba uspješno upravljati i manevrirati.

Europska javnost ne bi prihvatila vojni sukob. Mogućnost da se ne bude prisilno uvučen u sukob bit će ostvariva samo ako je EU snažan i ujedinjen. Snaga se definira učinkovitom i odlučnom vanjskom politikom u duhu članka 24. stavka 3. UEU-a. EU mora biti spreman bez zadržke iskoristiti svoj utjecaj (kao snažan gospodarski igrač, glavni donator pomoći, pouzdan politički partner i promicatelj specifičnog modela integracije). Jedinstvo podrazumijeva ujedinjeno stajalište prema Kini i SAD-u u okviru kojeg kratkoročni i uskogrudni interesi ne smiju prevladati nad općim interesom. U odnosu na Kinu Europa mora automatski iskoristiti svoju mnogo veću kolektivnu pregovaračku moć.

EU se mora pripremiti za mogući prekid odnosa između SAD-a i Kine. Pri tome EU mora postati samodostatan u ključnim sektorima gospodarstva promjenom prirode lanaca opskrbe (približiti ih sebi) i znatnim povećanjem ulaganja u istraživanje i inovacije. EU možda neće moći spriječiti kineske aktivnosti, ali bi se trebao pobrinuti da Kina

za njih plati određenu cijenu. Pri pokušaju uravnoteženja odnosa s Kinom u obzir bi trebalo uzeti odlučno provođenje načela reciprociteta, mehanizama za provjeru ulaganja, ograničenja u kupnji osjetljivih europskih poduzeća i strateške infrastrukture, uključujući poljoprivredu, nekretnine i tehnologiju. Nadalje, mjere ograničavanja (tj. globalni režim sankcija) uvijek bi trebale biti dostupna mogućnost. Odlučna obrana slobode i demokracije povećava sposobnost EU-a da se bolje suoči sa sustavnim naporima Kine da utječe na njegove političare i civilno društvo. To se čini kako bi se javno mnijenje oblikovalo u skladu sa strateškim interesima Kine. Osim toga, EU bi trebao razotkriti kineske predatorske taktike i djelovanja u ranjivim trećim zemljama. Te zemlje mami se, primjerice, obećanjima o inicijativi „Jedan pojas, jedan put” da bi na kraju završile zarobljene u (imovinskim) dugovima.

Obnovljeni dijalog EU-a i SAD-a o Kini – usmjeren na političke, sigurnosne, strateške i gospodarske aspekte – mogao bi poslužiti kao platforma EU-u i SAD-u da bolje razumiju i usmjere međusobni pristup Pekingu i izbjegnu nepotrebne eskalacije odnosa između SAD-a i Kine. Europski čelnici moraju imati na umu da je politika SAD-a prema Kini jedno od rijetkih pitanja u američkoj politici o kojem se može postići konsenzus objiju stranaka.

Prekoatlantski odnosi, bez obzira na to koliko bliske naše veze s Kinom postanu, jači su i uvijek će biti važniji za EU. Vjerovanje u slobodu i demokraciju veže nas uz SAD koji je ključan saveznik u odnosima s Kinom.

Zaključci

Politika EU-a prema Kini trebala bi biti utemeljena na sljedećim načelima: suradnji kad je to moguće; konkurenciji kad je to potrebno; sukobu kad je to neophodno. Tim se pristupom EU-u omogućuje da fleksibilno reagira na razvoj bilateralnih odnosa.

Međutim, za angažman je potreban interes objiju strana i pridržavanje postojećih pravila. Stoga očekujemo da će Kina ispuniti svoje obveze. Selektivno provođenje međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima neprihvatljiva je. Od Pekinga očekujemo nediskriminaciju i otvorenost, kao i njegovu spremnost da prihvati odgovornost, što je povezano s njegovom pojačanom ulogom na globalnoj sceni.

Klub zastupnika EPP-a podržava principijelnu, praktičnu i pragmatičnu suradnju

s Kinom. EU ne bi smio dovoditi u pitanje svoje vrijednosti i načela. Klub zastupnika EPP-a poziva europske institucije i države članice EU-a da iskoriste sva sredstva kako bi uvjerali kinesko vodstvo da svoju nadahnjujuću zemlju pretvori u odgovornog člana međunarodne zajednice.